

Vergaderjaar 2014–2015

29 517

Veiligheidsregio's

Nr. 102

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 1 juli 2015

De vaste commissie voor Economische Zaken en de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie hebben op 30 april 2015 overleg gevoerd met Minister Kamp van Economische Zaken en Minister van der Steur van Veiligheid en Justitie over:

- **de brief van de Minister van Economische Zaken d.d. 18 juni 2014 met een afschrift van de reactie op de brief van het CDA-gemeenteraadslid Van Bree inzake de mobiele bereikbaarheid van 112;**
- **de brief van de Minister van Economische Zaken d.d. 2 juli 2014 met een afschrift van de reactie op het verzoek van de Stichting Dorpsraad Tilligte om aandacht voor de slechte mobiele bereikbaarheid in het oosten van het land;**
- **de brief van de Minister van Economische Zaken d.d. 9 januari 2015 met een afschrift van de brief aan de gemeente Brummen over mobiele dekking en 112;**
- **de brief van de Minister van Economische Zaken d.d. 14 april 2015 over de uitkomsten van het onderzoek naar de mobiele bereikbaarheid van 112 (Kamerstuk 29 517, nr. 97).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Vermeij

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Ypma

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Franke

Voorzitter: Vermeij
Griffier: Thomassen

Aanwezig zijn vijf leden der Kamer, te weten: Kooiman, De Liefde, Agnes Mulder, Oosenbrug en Vermeij,

en Minister Kamp van Economische Zaken en Minister van der Steur van Veiligheid en Justitie, die vergezeld zijn van enkele ambtenaren van hun ministeries.

Aanvang 13.01 uur.

De **voorzitter**: Ik heet de Minister van Economische Zaken, de Minister van Veiligheid en Justitie, de meegebrachte ambtenaren, iedereen op de publieke tribune en iedereen die meeluistert, van harte welkom bij dit overleg. De spreektijden zijn vier minuten met maximaal twee interrupties.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Voorzitter. Het CDA is blij om te zien dat er zo veel mensen naar Den Haag zijn gekomen voor dit belangrijke onderwerp: de mobiele bereikbaarheid van 112. Dit en de hoge opkomst die wij hebben gehad bij de hoorzitting op 10 september, laten zien dat dit onderwerp ook echt leeft bij mensen in de regio. Het CDA wil op dit moment de Ministers, TNO en Agentschap Telecom danken voor het onderzoek dat zij hebben laten uitvoeren naar de mobiele bereikbaarheid van 112 naar aanleiding van de motie van de SP en het CDA (34 000-XIII, nr. 21). Het CDA hoopt dat er vandaag stappen worden gezet die verdergaan dan bewustwording en het verhogen van de kwaliteitseisen van mobieltjes.

TNO constateert dat er geen 112-dekkingsprobleem is. Het CDA is het ermee eens dat dit gemiddeld genomen voor Nederland het geval is, maar uit de brieven die de commissie heeft ontvangen, onder andere uit de gemeenten Dinkelland, Tubbergen, Hardenberg, Winterswijk, Medemblik en de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten zien wij dat er toch nog problemen zijn. Terecht stellen zij dat de zorg voor de openbare veiligheid een maatschappelijke plicht is en dat het neerzetten van zendmasten op dit moment bijna alleen gebeurt om bedrijfseconomische redenen. Daarom is het goed om te zien dat in ieder geval KPN in aanloop naar dit AO en naar aanleiding van de eerder gehouden hoorzitting het besluit heeft genomen om de mastencapaciteit uit te breiden. KPN en Vodafone zijn al tijdens de hoorzitting het gesprek aangegaan met de verschillende gemeenten over de knelpunten. Wij horen dat zij die gesprekken ook doorvoeren. Tegen de gemeenten waar problemen zijn, zeg ik dus: neem contact op met deze providers en ga zelf proactief in gesprek.

De vraag is natuurlijk of het kabinet het bellen naar noodnummer 112 als een nutsvoorziening ziet. Hoe wil het kabinet de impasse doorbreken als het gaat om het bedrijfsredenen enerzijds en de nutsvoorziening «bereik van 112» anderzijds? Streeft het kabinet naar meer bereik? Welke concrete acties gaat het kabinet ondernemen om samen met de gemeenten die een slecht mobiel bereik hebben, de netwerkdekking te verhogen? Is het kabinet bereid om halfjaarlijks aan de Kamer te rapporteren hoe het staat met de netwerkdekking in gebieden waar het bereik slecht is, zodat de Kamer kan volgen of het mobiele bereik daar inderdaad verbetert? Verder viel het CDA in het rapport op dat TNO terughoudendheid bepleit in de keuze voor extra antennemasten. Is het kabinet het daarmee eens? Neemt het kabinet de drie aanbevelingen van het rapport van Agentschap Telecom over?

Uit het onderzoek komt naar voren dat de snelheid van het tot stand komen van een noodoproep nog een belangrijk knelpunt is. Doordat

verbinding maken soms lang duurt – wel tien tot vijftien seconden – kunnen mensen in paniek raken en het opnieuw gaan proberen. Dat is in zo'n situatie heel erg vervelend. Is het misschien mogelijk om dit probleem te verkleinen door aandacht te vragen voor bellen via 4G? Op dit moment is dat netwerk met name in gebruik voor snel internet, maar de noodoproep bij smartphones zou veel sneller tot stand kunnen komen als dat netwerk ook in gebruik zou zijn. Dan hoeft niet eerst te worden gezocht naar het 2G- en 3G-netwerk. Het 4G-netwerk staat op dit moment nog niet open voor telefoongesprekken. Het CDA roept de Ministers op om zo snel mogelijk met de providers te bespreken waar de mogelijkheden liggen om dit netwerk open te stellen.

Ik heb nog een paar afrondende vragen. In hoeverre is er contact geweest met buurlanden om de masten beter op elkaar af te stellen om het mobiele bereik aan de grens te verbeteren? Kan de Minister van V en J aangeven hoe de veiligheidsnetwerken in relatie staan tot een goed dekkend mobiel netwerk? Wij hebben Burgernet, Amber Alert, NL-Alert, AED-Alert. Het CDA vraagt zich ook af of het kabinet het verstandig vindt dat het luchtalarm bij rampen wordt afgeschaft en wordt vervangen door alarmering via social media. Als dat in bepaalde delen van het land niet werkt, is het dan wel verstandig om dat per 2017 af te schaffen? Of zeggen beide Ministers vandaag: tegen die tijd hebben wij 100% dekking? Dat horen wij natuurlijk graag. Tot slot vragen wij ons af in hoeverre slecht mobiel bereik bij grote evenementen en plekken met veel toerisme kan leiden tot onveilige situaties doordat hulpdiensten niet bereikbaar zijn. Zouden de Ministers daar nog op in kunnen gaan?

Mevrouw **Kooiman** (SP): Voorzitter. Het zal je maar gebeuren: je krijgt als inwoner van het mooie oosten een ongeluk in de mooie wijde natuur daar maar je hebt geen mogelijkheid om te bellen, want je hebt geen bereik en krijgt geen verbinding met de alarmcentrale. Er wordt dan vaak gezegd: bel maar vanaf een vaste lijn. Maar de eerstvolgende boerderij is soms een of meerdere kilometers verderop. Van dat probleem hebben ze met name in de grensgebieden erg veel last.

Op mijn werkbezoek bij de politie in Winterswijk legde wijkagent Willem Saris mij het volgende uit: «Nine, mijn wijk bestaat uit 131 km². Dat is niet zo groot als de stad Amsterdam. In mijn wijk alleen al zijn er ongeveer 800.000 toeristische overnachtingen. Daar is het netwerk helemaal niet op gebouwd.» Ook de burgemeester uit Hardenberg gaf dat goed aan: één drukke dag in Slagharen en het bereik ligt er helemaal uit.

Ook de hulpdiensten belemmert dit vaak in hun dagelijkse werk. De politie in Winterswijk wil graag boeven vangen. Als agenten het gevecht willen aangaan met bijvoorbeeld mobiele bendes en kentekens aan elkaar willen doorgeven, dan proberen zij te bellen. Naar ik begreep, hebben ze dan contact met de Duitse brandweer. Dat is niet zo handig als je eigenlijk je collega's wilt bereiken.

Als het gaat om veiligheid, moet het niet uitmaken waar je in Nederland woont. Volledige dekking moet op z'n minst het streven zijn. Hulpdiensten moeten bereikbaar zijn zodat ze hun werk kunnen doen, maar bij het lezen van de brieven kreeg ik niet helemaal de indruk dat de Minister het streven naar volledige dekking deelt. Dat is gek, want de Minister van Veiligheid en Justitie is verantwoordelijk voor de communicatie aan de burgers over en de bereikbaarheid van alarmnummer 112. Vervolgens krijgen burgers een handleiding – dat vond ik echt heel maf – waarin staat wat ze moeten doen als er na vijftien seconden nog steeds geen verbinding is. Stel dat je kind wordt aangereden op een weg, je vijftien seconden moet wachten tot je verbinding krijgt en je vervolgens ook nog eens een handleiding krijgt die zegt dat je een andere houding moet aannemen of een paar bomen verderop moet gaan staan om vervolgens weer vijftien seconden te moeten wachten op je verbinding. Daar zou toch een andere oplossing voor moeten zijn?

Gemeenten en operators moeten in gesprek gaan over een dekkingplan. Dat wacht de Minister af, maar wat doet hij zelf? TNO constateert dat het soms wel vijftien seconden duurt voordat een noodoproep tot stand komt. TNO beveelt aan om hier gericht naar te kijken in samenwerking met andere operators. Wat heeft de Minister hieraan gedaan? De Minister geeft aan dat medegebruik van C2000-masten, waar dat nog niet gebeurt, lokaal nog een mogelijkheid kan bieden om de mobiele bereikbaarheid van 112 te verbeteren. Maar wat doet de Minister van Veiligheid en Justitie zelf om dit te stimuleren?

De Minister gaf in antwoord op Kamervragen van mijn CDA-collega en mij aan dat operators af kunnen wijken van internationale afspraken als ze hierover overeenstemming kunnen bereiken met de operators in België en Duitsland. Ik maak daaruit op dat volledige dekking wel mogelijk is, mits er maar afspraken gemaakt worden. Ik snap alleen niet waarom de Minister providers niet meer dwingt tot afspraken, bijvoorbeeld door te stellen dat antennes aan de grens moeten functioneren voor providers aan beide zijden van de grens. Wat gaan de Ministers hieraan doen? Kortom, ik zie een veel proactievere rol voor beide Ministers in deze situatie. Ik vind hen nog wat passief. Ik hoor graag van de Ministers wat ze doen om dit op te lossen.

De heer **De Liefde** (VVD): Voorzitter. Veiligheid staat voor de VVD voorop. Veiligheid op straat is voor mij persoonlijk een van de redenen geweest om politiek actief te worden. Het kunnen bereiken van 112 is een belangrijk onderdeel binnen de veiligheidsketen. Gelukkig tonen de rapporten van TNO en Agentschap Telecom aan dat oproepen aan 112 in 99% van de gevallen slagen. Waar je ook bent in Nederland, op de Veluwe, in een grensgebied of hier op het Plein, 112 is bijna altijd bereikbaar. Laten wij dat vooral niet vergeten. Maar dat is geen 100%. Sommige partijen en mensen in het land roepen vandaag ook weer naar die 100% toe te willen. Helaas is dat technisch niet mogelijk. Zoveel is wel duidelijk geworden uit deze rapporten en andere documentatie. Wij moeten niet met elkaar gaan afspreken dat wij iedere oproep aan 112 kunnen garanderen, omdat wij dat niet waar kunnen maken. Wij moeten voorkomen dat wij valse verwachtingen gaan wekken bij mensen. Mensen een pot met goud aan het eind van de regenboog beloven is niet de politiek van de VVD. In de echte wereld kan namelijk niemand garanderen dat iets altijd werkt. Treinen gaan stuk, Radar is soms even niet te zien en soms is een website offline. Toch moeten wij blijven bekijken waar wij het bereik van 112 wel kunnen verbeteren. Daartoe wordt een aantal voorstellen gedaan in de rapporten en in de brief van de Ministers. Twee zaken die mij aanspraken, waren het toelaten van meer aanbieders tot de C2000-zendmasten en het bewust maken van consumenten van de kwaliteitsverschillen tussen mobiele telefoons. Sommige hebben een sterke antenne, andere een zwakkere. Elke kans op beter bereik verdient wat ons betreft een serieuze kans.

De kans om 112 te bereiken staat of valt met de dekking. Er zijn nu allerlei initiatieven om de dekking te vergroten en te verbeteren. Collega Mulder refereerde daar ook al aan. Minister Kamp heeft in zijn brief geschreven dat hij in gesprek is met zijn collega van V en J om medegebruik van C2000-masten te bevorderen. Hartstikke mooi, maar hoe kunnen wij dat nou concreet maken? Ik heb uit verschillende bronnen begrepen dat er op dit moment nog maar één provider aan elke C2000-mast mag hangen. Als er al eentje in hangt en een ander wil erbij, dan schijnt dat voor problemen te zorgen. Kan de Minister van V en J dat oplossen? Kunnen er bijvoorbeeld meerdere in? Dat zou een zeer snelle oplossing kunnen zijn voor een aantal dekkingproblemen.

Een hogere slagingskans voor het bellen kan ook dichter bij de bron worden gezocht, namelijk bij de mobiele telefoon en de beller. Producten van telefoons hebben ook een verantwoordelijkheid om degelijke

mobiele telefoons te ontwikkelen met een goede antenne, net zoals gebruikers ervan ook een verantwoordelijkheid hebben. Woont u in een bosrijk gebied? Hartstikke mooi, maar realiseert u zich alstublieft wel dat de bomen de radiosignalen verstoren. In een dichtbevolkte stad als Den Haag gebeurt dat overigens ook regelmatig, maar dan niet door de bomen maar door huizen met dikke muren. Gebruikers moeten zich realiseren in welke omgeving zij zich bevinden en hun keuze voor een mobiele telefoon daarop afstemmen.

De Minister heeft aangegeven een publiekscampagne te gaan starten. Dat klinkt heel mooi, maar hoe gaat die vormkrijgen? Kan de Minister toezeggen dat hij consumenten erop gaat wijzen dat bij de aanschaf van een mobiele telefoon op de kwaliteit van de antenne gelet moet worden? Ik rond af. Het is ontzettend belangrijk om 112 te kunnen bereiken. Gebieden met een slechter bereik worden de komende tijd aangepakt door de providers, EZ en V en J. Dat is een goede zaak, maar nogmaals, 100% is iets moois om naar te streven, zoals mevrouw Kooiman zei, maar het blijft die pot onderaan de regenboog. Laten wij voorzichtig zijn en geen valse verwachtingen wekken maar daar zo dichtbij mogelijk proberen uit te komen.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Als je de ambitie niet hebt, ga je er nooit uitkomen en vind je die pot ook niet. Aangezien het hier wel om mensenlevens gaat, zou het mooi zijn als wij in ieder geval naar die 100% streven. Natuurlijk blijven er altijd weersomstandigheden waardoor het niet lukt. Geen mens in deze zaal zal zich dat niet realiseren. Tegelijkertijd zullen er ook weer kansen en mogelijkheden zijn als de technieken in de toekomst beter worden. Is de heer De Liefde dat met het CDA eens?

De heer **De Liefde** (VVD): Ik heb heel helder aangegeven dat wij elke kans om het bereik te verbeteren met beide handen moeten aangrijpen, maar wij moeten voorzichtig zijn met te zeggen dat wij naar 100% dekking moeten, omdat dat, gegeven de huidige situatie, technisch niet mogelijk is. Ik wil voorkomen dat er valse verwachtingen worden gewekt die het CDA, de Tweede Kamer en het kabinet niet kunnen waarmaken, niet omdat wij dat niet willen maar omdat dat technisch niet mogelijk is. Wij leven niet in een perfecte wereld. Dat is helaas de realiteit. Wij kunnen niet iedere keer een succesvolle connectie met 112 garanderen. Mevrouw Mulder moet die suggestie ook niet wekken.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Volgens mij wekt het CDA die suggestie ook niet. Wij zeggen alleen dat wij naar 100% streven en dat alle best mogelijke technieken daarvoor ingezet zouden moeten worden. Die oproep doen wij aan beide Ministers.

Mevrouw **Oosenbrug** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn er steeds meer aan gewend dat wij onze mobiele telefoon altijd en overal kunnen gebruiken om contact te leggen. Dat is gemakkelijk, maar het geeft ook een gevoel van veiligheid. De mogelijkheid om overal contact te krijgen, laat zich ook zien in eCall, het Europese systeem dat er vanaf 2018 voor moet zorgen dat nieuwe auto's zelf 112 bellen als er een noodgeval is. Wij gaan er dus met zijn allen steeds meer van uit dat wij in een noodgeval altijd 112 kunnen bellen. Uit het onderzoek blijkt dat dat meestal ook lukt en dat wij een goed netwerk hebben in vergelijking met omliggende landen. Dat is mooi, maar het is niet sluitend. Mensen hebben het gevoel dat zij de dekking van mobiele netwerken juist niet kunnen vertrouwen. In de praktijk blijkt dat ook te kloppen. Daarom is het belangrijk dat providers hun best blijven doen om een optimale dekking te bieden. Ik durf niet de belofte te doen dat wij een netwerk kunnen bouwen dat altijd verbinding geeft. Middenin de dichtbegroeide duinen zal het nauwelijks haalbaar zijn om een waterdichte dekking te bieden. Er zijn duidelijk nog manco's in de

dekking, zoals gemeld door mensen in de regio. Die zijn zichtbaar op de dekkingkaart van Agentschap Telecom. Graag zou ik over een halfjaar en over een jaar een verslag van de Minister van EZ krijgen over de maatregelen die zijn getroffen om de dekking te verbeteren met een nieuwe 112-dekkingkaart. Daarbij is het van belang dat betrokken gemeenten de mogelijkheid hebben om knelpunten te melden die ze met de providers niet op weten te lossen.

Naast die theoretische 112-dekkingkaart is het van belang dat mensen in de praktijk vertrouwen hebben in de werking van de mobiele netwerken. Daarom wil de PvdA dat er onderzoek gedaan blijft worden in de praktijk, zoals ook TNO geadviseerd heeft. Daarbij moet naar mijn mening ook onderzoek gedaan worden in andere delen van het land. Zo laat de dekkingkaart geen dekkingproblemen zien in Zeeland, maar ik krijg wel berichten dat het ook daar soms misgaat met het bereik van 112. Daarom wil ik dat verspreid over het hele land praktijkonderzoeken gehouden worden. Wil de Minister toezeggen dit soort proeven uit te voeren in samenspraak met de lokale overheden die twijfelen over de dekking in hun gebied?

Over het onderzoek van TNO is al heel veel gezegd, net als over de «telefoondraaier». Dat doet mij terugdenken aan de tijd van de transistor-radio, waarbij je met de antenne moest draaien om te proberen verbinding te krijgen. Daar zaten toch een aantal aanbevelingen bij waardoor ik mij afvroeg op welke wijze de Minister deze informatie en tips wil gaan verspreiden onder bewoners van gebieden met een onbetrouwbare netwerkdekking. Wordt dit advies gecombineerd met het advies om in deze gebieden een vaste telefoonlijn aan te houden? Daarmee kan 112 immers wel in bijna 100% van de gevallen worden bereikt.

Verder wil ik graag van de Minister van Veiligheid weten in hoeverre hulpverleners zelf afhankelijk zijn van een goede dekking van mobiele netwerken. Hoe wordt hier bijvoorbeeld in dunbevolkte gebieden mee omgegaan? De PvdA wil graag verkennen hoe een optimale dekking in de toekomst onderdeel kan zijn van de gunning van frequenties. Ik begrijp dat dit op gespannen voet kan staan met andere wensen, zoals innovatie en concurrentie, maar een netwerk met een optimale dekking is ook van grote maatschappelijke waarde. Mogelijk kunnen wij werken met verschillende kavels: kavels met een optimale dekking en kavels gericht op scherpe concurrentie. Zou de Minister de opties hiervoor willen onderzoeken?

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Zou u bij het inrichten van dat onderzoek ten behoeve van een actuele goede kaart ook specifiek in vakantieperiodes willen toetsen, omdat de problemen ook daarin spelen?

Mevrouw **Oosenbrug** (PvdA): Ik heb in mijn vraagstelling inderdaad gesproken over een halfjaar en over een jaar. Voor mijn gevoel zit de vakantieperiode daarin, zodat wordt gezien hoe de dekking op dat moment is.

De **voorzitter**: De bewindslieden kunnen meteen antwoorden. Dat is mooi.

Minister **Kamp**: Voorzitter. De heer De Liefde is vanwege het onderwerp «veiligheid op straat» lid geworden van de VVD. Ik blijf lid van de VVD vanwege de realistische verhalen van de heer De Liefde. Hij heeft echt een goede analyse gemaakt en ik ben het daar helemaal mee eens. Hij redeneerde ook vanuit het punt van mevrouw Oosenbrug: mensen zijn gewend aan hun mobiel. Een mobiel geeft een gevoel van veiligheid. Daar moet je als overheid gewoon recht aan doen om dat gevoel waar te maken. De heer De Liefde heeft laten blijken dat we echt in de marges zitten tot waar je nog dingen kunt veranderen, dat we met het werken aan

veranderingen realistisch moeten zijn en dat we niet moeten doen alsof we helemaal tot die 100% kunnen komen. Zo is het.

Het is goed om de kwaliteit van de mobiele netwerken in de verschillende landen van de wereld te vergelijken. Die mobiele netwerken zijn de basis voor de 112-oproepen. Het is echt niet zo dat men in andere landen alleen met spiegels en kraaltjes werkt. Overal in de wereld werkt men met mobiele telefoons. Ik ken geen land waar dat niet het geval is en waar de mensen dit niet belangrijk vinden. Mensen hebben niet alleen een mobiele telefoon, maar willen ook een telefoon hebben waarop zij internet kunnen ontvangen. Dit is dus wijdverspreid in de hele wereld.

Het World Economic Forum heeft een onderzoek laten doen naar de kwaliteit van de mobiele netwerken in de 142 meest ontwikkelde landen. U mag raden welk land daaruit als het land met de grootste en beste mobiele dekking naar voren is gekomen. Dat is Nederland. Wij – nog beter gezegd: de bedrijven die deze service bieden – hebben dit zo georganiseerd dat de mobiele dekking de beste is in de hele wereld.

Mevrouw Mulder zei dat de masten om bedrijfseconomische redenen worden geplaatst. Ja, gelukkig worden die masten geplaatst om bedrijfseconomische redenen. Die bedrijven in Nederland hebben namelijk de ambitie om een optimale service aan hun klanten te leveren. Zij moeten met elkaar concurreren. Wij hebben dat geregeld. Wij hebben drie compleet aparte mobiele netwerken. Die willen allemaal graag zo veel mogelijk klanten binnenhalen. Dat doen zij door ervoor te zorgen dat de klanten niet lang op een verbinding hoeven te wachten. Dat doen zij door ervoor te zorgen dat zij zo veel mogelijk dekking hebben. Die bedrijven hebben het dus al fantastisch goed voor elkaar. Zij zijn er ook voortdurend op uit om het nog beter voor elkaar te krijgen. Het lijkt mij heel nuttig om ons dat als eerste te realiseren.

Het tweede wat wij ons moeten realiseren, staat ook in de brief: wij hebben het in 98,7% van ons land zo voor elkaar dat je meer dan 99 van de 100 keren dat je probeert 112 te bellen, die verbinding krijgt. Ook als je een mobiel met een kapotte simkaart hebt, kun je toch 112 bereiken. En ook als je een mobiel hebt zonder simkaart, kun je 112 bereiken. Het is zo geregeld dat je voorgaat op alle andere oproepen als je 112 belt; dan wordt jouw oproep met voorrang behandeld. Niet alleen het netwerk waarop je een abonnement hebt, maar alle beschikbare netwerken worden voor jouw noodoproep ingezet. Wij hebben het ook voor 112 dus heel goed geregeld. Vandaar dat je nu in 98,7% van ons land in 99 van de 100 keer die verbinding krijgt. Het is niet zo dat je in de andere 1,3% van ons land geen verbinding krijgt; in verreweg de meeste gevallen krijg je ook dan die verbinding. Ook wat 112 betreft, hebben we het dus heel goed voor elkaar.

Zoals de heer De Liefde al zei, kom je nooit aan 100%. Ook in de gebieden met een perfecte dekking is het immers mogelijk dat je door omstandigheden – dat kunnen meteorologische omstandigheden zijn of de aanwezigheid van bomen – op een bepaald moment geen verbinding krijgt.

Zoals de heer De Liefde ook zei, zijn die mobiele netwerken erop ingesteld om buitenshuis verbinding te krijgen. In een heel goed geïsoleerd huis, waar alles dicht is, krijg je met je mobiel niet per definitie verbinding. Er wordt aanbevolen om daar een vaste verbinding te hebben. Een mobiel is ook niet ingericht op een gebouw met heel veel beton en dik glas. Bij de dekking voor mobiele telefoons gaat het in de eerste plaats om buitendeckking. Gelukkig is er ook binnenshuis vaak dekking, maar dat is niet het uitgangspunt van een mobiel, noch in Nederland, noch in de rest van de wereld. Dat moeten wij ons met elkaar realiseren.

Waarom duurt het in een aantal gevallen nog wat langer voordat je verbinding krijgt? Ik meen dat mevrouw Kooiman zei dat je vijftien seconden of langer moet wachten op een verbinding. Laten we even bekijken hoe de feiten liggen. In 1,3% van de gevallen moet je langer wachten dan tien seconden. In 0,3% van de gevallen moet je langer

wachten dan vijftien seconden. Waarom is dat meestal zo? Heel veel mensen gebruiken 4G. Zij willen de 4G die zij voor hun internet gebruiken, ook gebruiken voor spraak, maar 4G heeft nog geen spraak. Dat betekent dat dat ding moet overschakelen op 3G of 2G. Dat kost even tijd. Providers stappen nu over op voice via 4G. Dat betekent dat er ook via 4G spraak beschikbaar komt. Dan hoeft de telefoon dus niet meer over te schakelen naar 2G of 3G. De providers zijn druk bezig met het uitwerken en uitrollen hiervan. Dat zal in 2016 afgerond zijn. Dan is dit dus nog verder verbeterd. Dan is het nog steeds niet 100%, zoals de heer De Liefde zei, maar er is dan wel weer een verbetering.

Dan zijn er ook nog de toestellen. Ondeugdelijke toestellen waarmee je moeilijk verbinding krijgt, dragen eraan bij dat we nog niet op 100% zitten. Dat moet je oplossen door met name Europese normen te stellen. Die normen zijn er al, maar we gaan die normen aanscherpen. Normen die worden gesteld in Europa, de grootste consumentenmarkt van de wereld – groter dan Amerika en groter dan China – worden al gauw de wereldnormen, ook voor telefoons. De EU gaat die normen in 2016 verder aanscherpen. De toestellen die minder goed zijn, zullen dan verdwijnen. Toestellen die beter zijn, worden dan de nieuwe standaard. Op die manier komen we nog dichterbij die 100%.

Op de kaart van Nederland is er hier en daar inderdaad nog een plek waar je niet in 99 van de 100 gevallen verbinding krijgt met 112, maar wel in verreweg de meeste gevallen. Hoe kun je dat verder verbeteren? Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden. Een mogelijkheid is dat je ervoor zorgt dat er nog wat meer antennes op die plekken komen. Er werd gesproken over C2000-antennes; daar hebben we er ongeveer 500 van. Die worden gebruikt voor de hulpdiensten. Het is niet zo, zoals de heer De Liefde zei, dat er op zo'n mast slechts één provider bij mag. Er mogen twee providers bij. Van die 500 masten worden al 200 masten gebruikt door twee providers. Daarbij wordt dus volop gebruikgemaakt van die C2000-masten. De andere 300 masten zijn gewoon beschikbaar. Als operators bezig zijn om hun dienstverlening te verbeteren, kunnen zij daarover contact opnemen met de dienst die daarover gaat en dan is dat bespreekbaar.

Daarnaast zijn de drie bedrijven met mobiele netwerken voortdurend bezig met het verbeteren van die netwerken. Dat doen ze vanwege de concurrentie die wij georganiseerd hebben; dat zeg ik ook tegen mevrouw Kooiman. Marktwerking en concurrentie werken geweldig, want die zorgen ervoor dat die bedrijven elkaar scherp houden. T-Mobile is bezig met het helemaal moderniseren van het netwerk en doet echt zeer zijn best om een betere positie te verwerven op de markt. Daar wordt dus flink in extra antennes geïnvesteerd. Vodafone heeft voor een periode van drie jaar een programma waarmee er ruim 600 masten bij worden gezet. Een dikke 500 daarvan zijn al gerealiseerd; de rest gaat Vodafone dit jaar realiseren. Daarmee is Vodafone dus al flink opgeschoten en het gaat dit jaar het restant van de verdere verbetering van de antennes realiseren. Dat kan voor een deel gebeuren via een betere benutting van antennes door met lagere frequenties te werken. Dan heb je er namelijk andere apparatuur op en dan is er ook een langer bereik. Dat is één manier waarop de verbetering plaatsvindt. De andere manier is compleet nieuwe antennes erbij zetten. Dat laatste doet ook KPN. KPN heeft een programma gemaakt waarmee in drie jaar honderden antennes worden verbeterd met nieuwe apparatuur en een lagere frequentie en waarmee er honderden nieuwe masten bij worden gezet. Dat zijn masten van 40 meter met een flink bereik, waardoor de dekking over het hele land verder wordt verbeterd.

Dit gebeurt ook in de delen van het land waar nu nog problemen zijn: langs de grens, op de Veluwe en op enkele andere plaatsen. Dat zijn echter zulke incidentele situaties dat het geen zin meer heeft om daar landelijke rapportages voor te vragen, zoals mevrouw Oosenbrug en ook

anderen hebben gedaan. Ik ben helemaal niet te beroerd om landelijke rapportages te maken, maar dat punt zijn wij voorbij. Als je het allerbeste netwerk van de wereld hebt en als de dekking dicht bij 100% zit, moet je niet meer met landelijke rapportages komen. Dan moet je gewoon bekijken waar de knelpunten nog zitten. De gemeenten weten het best waar die knelpunten nog zitten. De gemeenten zijn ook in staat om van hun bewoners en van hun hulpdiensten heel snel te horen wat er aan de hand is en om vergunningen te geven voor masten. De gemeentelijke overheid is de overheid die hier het dichtst bij zit en die dit het beste kan doen.

Wij en ook de operators zijn beschikbaar om met de gemeenten waar dit speelt, te proberen om de zaak helemaal dicht te timmeren. Dat kan op verschillende manieren. We hebben als overheid al geregeld dat, als bijvoorbeeld T-Mobile een antenne heeft die Vodafone ook wil gebruiken, T-Mobile dat moet toestaan. Dat is al geregeld. We hebben geregeld dat er een antennebureau is bij het Agentschap Telecom, dat beschikbaar is om alle vragen te beantwoorden over antennes, de dekking en wat er moet gebeuren. We hebben afspraken gemaakt met de buurlanden over de manier waarop de frequenties op elkaar kunnen en moeten worden afgestemd. We hebben het voor operators mogelijk gemaakt om, als zij in de praktijk een probleem hebben met een operator in een buurland, zelf goede afspraken te maken waarbij mag worden afgeweken van de standaarden die de regeringen met elkaar hebben afgesproken. Dat geeft dus nog wat meer oplossingsgerichte flexibiliteit. We hebben ervoor gekozen om in het nationale antennebeleid kleine antennes van maximaal vijf meter, die op gebouwen en zo kunnen worden neergezet, vergunningvrij te maken. Dat is ook erg gemakkelijk.

Alle dingen die je als overheid kunt doen om zowel de operators als de gemeenten te faciliteren, hebben wij dus gedaan. We zijn ook bereid om te bekijken wat er nog verder gedaan zou kunnen worden, want het nobele streven van de Kamerleden om zo dicht mogelijk bij die 100% uit te komen, hebben wij ook. Wij zijn dus beschikbaar voor alle desbetreffende gemeenten om te bekijken of we de zaak helemaal kunnen afdekken, voor zover zij daar nog niet mee bezig zijn; een aantal gemeenten zijn hier al intensief mee bezig.

Tot zover mijn inleiding. Ik bekijk even welke dingen nog zijn blijven liggen. Mevrouw Kooiman had het over «een impasse». Het zal duidelijk zijn dat ik denk dat er helemaal geen impasse is. De situatie is bijna optimaal en we zijn echt op een breed front bezig met alles wat we kunnen doen: 4G, ook voor de spraak, de normen voor Europese telefoons, individuele samenwerking met gemeenten, aangevuld met het programma van de operators, die nog extra masten neerzetten, en het toestaan van optimale beschikbaarheid van C2000. We doen echt alles wat we kunnen doen, juist vanwege datgene wat mevrouw Oosenbrug zei: mensen hebben zo'n mobiel en het bezit daarvan is normaal geworden.

Als je in paniek bent, probeer je met die mobiel veiligheid te krijgen. Daarom ziet mevrouw Oosenbrug het grote belang hiervan. Dat grote belang zie ik ook. Ik ben het dus ook niet met mevrouw Kooiman eens dat de Ministers passief zijn. De Ministers zijn helemaal niet passief.

Volgens mij ben ik al ingegaan op de punten van de heer De Liefde en mevrouw Oosenbrug. Wij moeten ons realiseren dat het steeds maar erbij plaatsen van antennes niet altijd de oplossing is, want het kan ook zijn dat door een te groot aantal antennes storing ontstaat, waardoor de dekking dus juist verslechtert. Dat krijg je als je dicht bij die 100% bezig bent. Dan ben je met de verbeteringen dermate in de marge bezig dat de kleinste dingetjes daar invloed op hebben. Vandaar dat het heel goed is dat de operators dit zelf allemaal scherp in de gaten houden. Ik zei al dat die operators met elkaar concurreren en dat zij zo weinig mogelijk klanten willen hebben die ergens geen dekking hebben. Als zij die signalen krijgen, gaan zij daarmee aan de slag.

De woordvoerders hebben het volgende punt niet aan de orde gesteld, maar het is misschien goed om erop in te gaan. Dat betreft de kosten. Er zijn signalen dat de kosten lager zijn als de masten op particuliere grond worden gezet dan als zij op overheidsgrond worden gezet. Dat is niet iets waar ik blij mee ben. Wij laten onafhankelijk onderzoek doen om te bezien hoe het zit met de door particulieren en door overheden berekende kosten. Ik hoop dat onderzoek in mei te krijgen. Dan zullen we zien of er op dat punt nog iets moet gebeuren.

Ik heb al gezegd dat de medewerking op het punt van C2000 al optimaal is. Volgens mij ben ik een heel eind door de vragen heen, maar als dat een vergissing is, ga ik daar in de tweede termijn alsnog op in.

De **voorzitter**: Twee leden hebben nog een vraag.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Ik dank de Minister voor de vele antwoorden. Ik heb een vraag over de drie aanbevelingen die door het Agentschap Telecom gedaan zijn. Zou de Minister er over een halfjaar, samen met de eerder door hem genoemde knelpuntenrapportage, bij de Kamer op terug willen komen hoe het met de uitvoering van die aanbevelingen gaat? Dat zou ik heel graag van de Minister willen horen. Misschien kan de Minister dan ook gelijk op het volgende ingaan. Hij heeft gezegd dat in 2016 het bellen via 4G beschikbaar komt. Zou dat misschien ook eerder kunnen? De techniek is er immers al.

Minister **Kamp**: Ik was niet van plan om nog met landelijke rapportages te komen. Ik denk dat het nu zo moet zijn dat dit per gemeente moet worden opgelost. Het lijkt mij wel nuttig om op een goed gekozen moment, wanneer het overleg tussen de operators en de gemeenten – met ondersteuning van het Agentschap Telecom – een eind gevorderd is, een overzicht van de stand van zaken te geven.

Ik ben al ingegaan op de drie aanbevelingen. Wij benutten de mogelijkheden die wij zien om nog wat verder naar die 100% te komen, zonder het idee te hebben dat wij die 100% zullen bereiken. Ook in de gebieden met 100% dekking, bereik je immers niet dat 100% van het aantal oproepen altijd slaagt, maar in het streven naar verbetering pakken wij alle aanbevelingen op die wij redelijkerwijs kunnen opvolgen en voeren wij die uit. Wat mij betreft, komt er dus geen halfjaarlijkse of jaarlijkse rapportage, maar geven we de Kamer over enige tijd wel weer inzicht in de actuele stand van zaken met betrekking tot alle punten die de Kamerleden en ik vandaag aan de orde hebben gesteld. Misschien kunnen we dat aan het eind van het jaar of in het begin van 2016 doen.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Ik dank de Minister voor de toezegging dat hij ons eind van dit jaar of begin volgend jaar een stand-van-zakenbrief wil sturen. Het is goed om met elkaar de voortgang goed te bekijken. Er zijn nog steeds een aantal door gemeenten ervaren knelpunten. We hebben de vaart erin; laten we de vaart er ook in houden. Het is dus fijn dat de Minister dat in ieder geval wil doen. Komt de Minister ook terug op de vraag of het bellen via 4G al eerder kan worden ingevoerd dan in 2016?

Minister **Kamp**: Het bellen via 4G zit de operators hoog. De operators worden aangesproken door hun klanten. Zoals ik al zei, is er 4G voor mobiele telefoons, maar als je je mobiel voor een spraakgesprek wilt gebruiken, gebruik je niet het 4G-netwerk maar een ander netwerk. Dan moet er overgeschakeld worden. Dat kost tijd en dat kan misgaan. Dat vinden de klanten niet leuk en dus vinden de operators dat niet leuk. Daarom zijn zij met man en macht bezig om dit zo snel mogelijk te veranderen. Ik zal dit met hen bespreken en ik zal dit blijven volgen, maar

ik ben er zeer van overtuigd dat er vanwege de succesvolle marktwerking genoeg druk achter zit.

Mevrouw **Kooiman** (SP): Zo zie je maar dat het met marktwerking echt enorm lastig is om duidelijke afspraken te maken. Ik vraag de Minister daarom wat hij gaat doen, bijvoorbeeld met betrekking tot de afspraken van gemeenten met operators. Ik noem bijvoorbeeld mijn vraag over het medegebruik van de C2000-masten, waar ook mijn collega van de VVD naar vroeg. De Minister gaf zelf aan dat er in totaal 500 masten zijn en dat er daarvan nog 300 beschikbaar zijn voor medegebruik van de antennes. Wat doet de Minister zelf om medegebruik mogelijk te maken, juist in die witte gebieden?

Minister **Kamp**: Dat medegebruik hebben wij in de Telecomwet vastgelegd in de tijd dat ik als Tweede Kamerlid nog woordvoerder was voor dit onderwerp tussen 1994 en 1998. Als een van de drie operators ergens masten neerzet en als een andere operator vraagt of hij ook op die masten mag, dan is de eerste verplicht om dat toe te laten. Daarnaast hebben wij al die C2000-masten beschikbaar gesteld. In gebieden waar zij zelf onafhankelijk volledige dekking willen hebben, hebben operators die C2000-masten niet nodig. Juist in gebieden waar wat minder masten staan, hebben ze ze wel nodig en daar maken ze er ook gebruik van. Die operators, het Agentschap Telecom en het Ministerie van Economische Zaken staan permanent in contact. De operators weten anderszins goed waar de masten allemaal staan en wat zij ermee kunnen. Ik heb al gesproken over de afspraken en de afstemming met de buurlanden en de wetgeving die op orde moet zijn. Europa gaat doen wat het kan doen. Wij zullen met de gemeenten samenwerken om de informatie te leveren zodat zij in hun eigen gebied een optimale situatie kunnen nastreven. Ik ben echt beschikbaar om op dit punt actief mijn bijdrage te leveren. Ik zal dat blijven doen om zo dicht mogelijk bij die 100% te komen.

Mevrouw **Kooiman** (SP): Ik ben blij dat de bereidheid er in ieder geval is, maar mij wordt niet helemaal duidelijk wat de Minister zelf actief gaat ondernemen in de richting van gemeenten of operators om juist in die witte vlekgebieden de dekking zo goed mogelijk op orde te krijgen.

Minister **Kamp**: «Witte vlek» is niet de juiste term. In 98,7% van het land komen 99 van de 100 oproepen vlot tot stand. In het restant komen die oproepen in verreweg de meeste gevallen tot stand. Wij zijn het allerbeste land ter wereld op het punt van mobiele dekking. Hier en daar zijn er in gemeenten dingen die beter kunnen. Dan is het helemaal niet verkeerd als zo'n gemeente daar zelf het initiatief toe neemt. Dat is heel goed. De gemeente kan de situatie beïnvloeden. De operators hebben er belang bij. Wij voelen de verantwoordelijkheid om eraan bij te dragen. Wij zijn dus beschikbaar om met iedere gemeente te werken aan plannen om ervoor te zorgen dat de zaken daar optimaal worden. Daar zijn wij met de meeste gemeenten al mee bezig. Voor de rest zijn wij beschikbaar. Als je het nationaal zover gebracht hebt als wij het gebracht hebben, dan moeten de gemeenten het initiatief nemen om de resterende vlekken samen met alle betrokkenen in te vullen.

Mevrouw **Oosenbrug** (PvdA): Ik begon mijn betoog met de eCall-service, het Europese systeem dat vanaf 2018 moet gaan werken. Wij hebben het de hele tijd over een dekking van 98,7%, maar de praktijk laat zien – daar komen wij hier niet helemaal uit met de Minister – dat bijvoorbeeld op een bepaald traject van de A2 richting Maastricht de verbinding wegvalt. Als wij in 2018 moeten voldoen aan de eCall-service voor nieuwe auto's, dan mag daar geen probleem ontstaan. Ik begrijp dat er nu nog 300 masten in

het land staan waar best nog wel extra providers op kunnen. Ik snap dat providers vinden dat het in bepaalde gebieden niet zo heel veel zin heeft om extra capaciteit toe te voegen, maar er komt Europese wetgeving op ons af. Dat moet reden zijn om ook met de providers in gesprek te gaan. Hoe kijkt de Minister daartegen aan?

Minister **Kamp**: Voor 4G hebben wij een vrijwel volledige dekking in Nederland. Voor 3G trouwens ook. Daarmee zitten wij echt boven de 99%. Als klanten van operators over een snelweg rijden en geconfronteerd worden met een wegvallend gesprek, dan zullen zij meteen een andere provider opzoeken. Dat lijkt mij echt iets in de concurrentiesfeer. Operators hebben er groot belang bij om die problemen weg te nemen. Als er zulke signalen zijn, moeten wij daarop attent zijn. Als wij het als overheid merken, moeten wij het signaleren. Als de provincies het merken, zullen zij het bij ons brengen. Dan zullen wij het Agentschap Telecom inschakelen. Gemeenten worden actief. De overheden, de betrokkenen moeten met elkaar actief zijn om de laatste mogelijkheden tot optimalisatie te benutten. Met die houding wil ik dit werk blijven doen.

Minister **Van der Steur**: Voorzitter. Ik dank u voor de gelegenheid om vanuit mijn verantwoordelijkheid over dit belangrijke onderwerp met de Kamer van gedachten te wisselen. Het zal vast niet vaak voorkomen dat ik in deze commissie word uitgenodigd. Ik vind het een buitengewoon genoeg.

Laat ik vaststellen dat onze inwoners erop moeten kunnen vertrouwen dat alarmnummer 112 onder alle omstandigheden kan worden gebeld en dat de Alarmcentrale bereikbaar is. Uit het onderzoek blijkt dat onze inwoners daarop ook kunnen vertrouwen. De resultaten zijn zeer positief te noemen. De mobiele bereikbaarheid van 112 is in Nederland over het algemeen zeer goed geregeld. Tegelijkertijd realiseren wij ons ook dat wij daar realistisch in moeten zijn: 100% dekking bestaat gewoon niet op dit gebied.

Ik realiseer mij ook dat het op specifieke plekken nog steeds beter kan. Ik ben dan ook blij dat een aantal lokale initiatieven is ondernomen waarbij gemeentes in goed overleg met telecomproviders zoeken naar verbetering. Ik ben het eens met collega Kamp van Economische Zaken als hij zegt dat dat vooral een taak is die gemeenten zelf in overleg met providers kunnen oppakken. Mevrouw Mulder verwees al naar het besluit van KPN om het bereik verder uit te breiden. Dat is allemaal in ontwikkeling. Hoe goed wij het ook aan overheidskant organiseren, in bepaalde omstandigheden kan het nog zo zijn dat er op sommige momenten geen verbinding is. Daar zijn wij altijd mee bezig. Goede communicatie met de burgers over de beperkingen van 112 blijft nodig. Die beperkingen zijn technisch van aard en hangen niet alleen samen met de dekking, maar ook met het gebruik van de telefoons. Dat geldt natuurlijk alleen daar waar het aan de orde is en dat is niet in heel Nederland.

Naast de bereikbaarheid van 112 en de communicatie tussen hulpverleners via C2000 is ook de communicatie in brede zin tussen overheid en burger in tijden van crisis van belang. Zoals bekend worden hiervoor de volgende middelen ingezet: NL-Alert, waarvan de dekkingsgraad de laatste jaren enorm is verbeterd, de calamiteitenzenders, de website crisis.nl, sociale media en de websites van de veiligheidsregio's. Als sluitstuk is er het waarschuwings- en alarmeringssysteem of, zoals mevrouw Mulder het noemde, het luchtalarm. Het is lang geleden dat wij het nog «luchtalarm» noemden. Als je een calamiteit overkwam, moest je op zoek naar een huis waar je een telefoon kon vinden om naar het toenmalige alarmnummer te bellen. Dat waarschuwings- en alarmeringssysteem is er ook nog steeds.

Als Minister van Veiligheid en Justitie heb ik er alle vertrouwen in dat de basismix van deze communicatie- en alarmeringsvoorzieningen in

combinatie met de uitstekende mobiele bereikbaarheid die wij op 112 hebben en de verbeteringen die al in het vooruitzicht zijn gesteld, adequate noodhulp mogelijk maakt.

Ik heb drie onderwerpen waarop ik specifiek wil ingaan: de veiligheidsnetwerken, C2000 en de publiekscampagne rond 112, met name op het punt van het gebruik van de mobiele telefoon. Mevrouw Mulder vroeg hoe het zit met de veiligheidsnetwerken. Ik heb al aangegeven dat er met een aantal systemen wordt gewerkt. Uit onderzoek blijkt dat 86% van de mensen die een bericht van NL-Alert ontvangen, dit bericht ook in hun omgeving doorgeven. Het onderwerp is zeer recent nog in een algemeen overleg aan de orde gesteld door mevrouw Wolbert van de PvdA-fractie. Zij maakte zich met name zorgen over ouderen. Heel veel mensen die een NL-Alertbericht ontvangen, zorgen ervoor dat dat ook bij de ouderen in hun omgeving bekend wordt, voor zover ouderen niet beter op NL-Alert zijn aangesloten dan bijvoorbeeld ikzelf. Mijn moeder weet mij eerder te bellen over iets wat er aan de hand is dan dat ik het zelf weet. Dat gold althans tot het moment dat ik Minister van Veiligheid en Justitie werd. Sindsdien is de situatie iets anders. Er is dus een zeer adequate mix van alerterings- en alarmeringssystemen beschikbaar.

Ik kom terug op dat «luchtalarm». Vind ik het acceptabel dat dat op termijn wordt afgebouwd? Wij hebben het dan over de periode vanaf 2018. Op dat moment zijn de ontwikkelingen natuurlijk alweer veel verder. Ik ben het geheel eens met het besluit van mijn voorganger om tot die afbouw over te gaan. Wij zien namelijk steeds vaker dat de sirene mensen niks zegt. De sirene maakt mensen er opmerkzaam op dat er iets aan de hand is, maar niemand weet wát er aan de hand is. Het mooie van de andere systemen, zoals NL-Alert, de websites, de regiozenders en de websites van de veiligheidsregio's, is dat je mensen meteen kunt zeggen wat zij moeten doen. Wij hebben geleerd dat je de ramen en deuren moet sluiten en dat je binnen moet blijven als de sirene gaat, maar in sommige gevallen is dat helemaal niet zo verstandig. In sommige gevallen is het juist veel beter om uit een bepaalde omgeving weg te gaan. Ik hoorde dit weekend een wrang voorbeeld hiervan in Noord-Holland. Daar was een grote brand waarvoor het alarm afging. Schoolgaande kinderen fietsten door de rook van de brand naar school, kwamen bij school en kregen daar te horen: het alarm is afgegaan en wij hebben de school gesloten. Toen zijn de kinderen door de rook teruggefietst naar huis. Dat was nou precies niet wat er moest gebeuren. Die kinderen hadden niet weg moeten gaan en hadden zeker niet moeten worden teruggestuurd. Dit speelde zich jaren geleden af, maar het geeft aan dat een sirene op zichzelf slechts aangeeft dat er iets is, terwijl niemand weet wát er aan de hand is. Daarom zijn de nieuwe systemen, die veel meer informatie geven, veel beter. Tegen de tijd dat met het afbouwen van de sirenes wordt begonnen, zal de dekkinggraad van deze systemen veel beter zijn, terwijl wij nu al op 86% zitten.

Ik kom op de vragen over C2000. Collega Kamp heeft al uitgelegd dat er maximaal twee operators toegestaan zijn op één C2000-antennemast. Op 200 masten is dat gebruik er al. Er is meer beschikbaar. Als het nodig is, wordt daaraan meegewerkt.

Voor primaire noodcommunicatie is het C2000-netwerk altijd beschikbaar. Het is een separaat beveiligd netwerk, dat niet afhankelijk is van de reguliere dekking van mobiele operators. C2000 heeft dan ook in dunbevolkte gebieden afdoende dekking. Bij crises en incidenten wordt C2000 natuurlijk ook gewoon gebruikt. De meldkamers zijn aangesloten op C2000 en kunnen dan ook op verzoek van hulpverleners op straat oproepen doen of anderszins actie ondernemen. Ook als een netwerk door een evenement minder beschikbaar is, is C2000 beschikbaar voor hulpverleners als backup. In de komende twee jaar zullen er nog 30 C2000-masten bij komen, zodat de capaciteit verder kan groeien.

Mevrouw Oosenbrug en de heer De Liefde vroegen naar de publiekscampagne. Het onderzoek van TNO en het Agentschap Telecom wijst uit dat er geen gebieden zijn met een onbetrouwbare netwerkdekking. Wel zijn er gebieden waar de kans op verbinding statistisch gezien lager dan 99% is. Dat is iets anders, zoals collega Kamp al heeft uitgelegd. Het gaat er niet om dat je geen verbinding kunt krijgen, het gaat erom dat het soms iets langer duurt. Ik wijs er net als collega Kamp op dat wij in Nederland praten over het beste mobiele netwerk en de beste dekkingsgraad ter wereld. Wij mogen wat dat betreft best trots zijn op wat wij hebben. Dat komt onder andere doordat wij in dit soort algemene overleggen daar steeds nieuwe eisen aan stellen. Iedereen ziet in hoe belangrijk het is. Wij hebben het op dit punt heel erg goed. De komende maanden willen wij de inwoners in gebieden met een statistisch lagere slagingskans dan 99% extra informeren over hun handelingsperspectief. Dat klinkt een beetje technisch, maar het gaat erom dat men zich realiseert dat een andere houding van de telefoon op een andere plek tot grote verschillen kan leiden. De heer De Liefde noemde al bomen, maar ook gebouwen en de structuur daarvan kunnen een rol spelen in de slagingskans van het contact. Dit zal gebeuren via regionale dagbladen, via huis-aan-huisbladen en via de regionale radio en televisie. Wij richten ons daarbij uiteraard op inwoners van dorpskernen in die gebieden en op bezoekers van recreatiegebieden waar dit probleem zich kan voordoen. Er wordt aangesloten op de lokale situatie. Op de website van de rijksoverheid is al deze informatie inmiddels beschikbaar.

De heer De Liefde heeft gevraagd of wij consumenten erop gaan wijzen dat zij moeten letten op de kwaliteit van de mobiele telefoon. Als wij gaan communiceren over het handelingsperspectief, zullen wij de burgers erop wijzen dat de kwaliteit van hun antenne van wezenlijk belang is voor de mobiele bereikbaarheid van 112. Het zal niet zo zijn dat ik daarbij een consumentenadvies ga geven of een oordeel ga vellen over de kwaliteit van mobiele telefoons. Gegeven mijn ervaringen op dit gebied, wil ik dit overlaten aan onafhankelijke derden. Er zijn partijen die daarover veel beter iets kunnen zeggen dan de Minister van Veiligheid en Justitie. Een mooi voorbeeld daarvan is een vergelijkend onderzoek van de universiteit van Aalborg. Ik heb er vertrouwen in dat wij ervoor kunnen zorgen dat 112 datgene doet wat het moet doen, namelijk het vertrouwen van burgers waarmaken: als zich een noodsituatie voordoet, kunnen zij contact met 112 leggen en wordt vervolgens noodhulp geleverd.

Mevrouw **Oosenbrug** (PvdA): Ik heb een aanvullende vraag. Ik ben ook opgevoed met de Postbus 51-spotjes: bel 112 als elke seconde telt. Nu zijn wij op het punt dat wij mensen in bepaalde gebieden moeten gaan vertellen dat het langer dan tien of soms vijftien seconden kan duren. Ik heb daar op zich begrip voor – soms zit het mee, soms zit het tegen – maar wordt dit wel meegenomen in het advies aan de mensen? Iedereen is opgevoed met de gedachte dat elke seconde telt. In de informatie moet goed worden meegenomen dat het soms vijftien seconden kan duren en dat dat niet betekent dat dan een mensenleven niet gered kan worden.

Minister **Van der Steur**: Dit is een terechte vraag. Natuurlijk zullen wij dit meenemen. Het gaat erom dat mensen niet moeten denken dat zij geen contact krijgen. Zij moeten zich realiseren dat zij, als het één keer niet lukt, het snel een tweede keer moeten proberen op een andere plek en met een andere houding. Dat kan het grote verschil maken. Dat doen wij zeker ook. Los van het feit dat elke seconde telt, kan het in sommige gevallen iets langer duren voordat verbinding tot stand komt. Veel mensen weten dat inmiddels ook wel. Het gaat vaak om mensen die weten dat in hun regio een mobiele telefoon soms wat lastiger functioneert. Dit goede punt van mevrouw Oosenbrug wordt dus meegenomen.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Ik heb een vraag over het contact met de buurlanden om de masten beter op elkaar af te stellen. In het TNO-rapport hebben wij gelezen dat simloos bellen in de grensstreek soms tot blokkeringen leidt. Wij begrepen van Minister Kamp dat er contacten zijn. Kan er in de brief van eind dit jaar op worden teruggekomen dat dit probleem getackeld wordt?

Minister **Van der Steur**: Het is iets mooier dan mevrouw Mulder veronderstelt. Als een burger vanaf Nederlands grondgebied nabij de grens belt en via een buitenlands netwerk terechtkomt bij een Belgische of Duitse alarmcentrale, dan wordt er vanuit die alarmcentrale gezorgd voor doorverbinding. Daarover zijn al onderlinge afspraken gemaakt tussen de meldkamers in de regio. De samenwerking op het punt van dat doorverbinden is al optimaal.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Wij hebben tijdens de hoorzitting een voorbeeld gehoord, waaraan ook mijn SP-collega refereerde. Een wijkagent zei: wij kwamen uit bij de brandweer vlak over de grens en die wist niet wat er met de melding moest gebeuren. Dat is natuurlijk een pijnlijk voorbeeld. Er wordt vervolgens naar de meldcentrale gebeld, waarop alle beschikbare auto's worden gestuurd, omdat er verder geen verbinding is. Dan zijn wij dus niet helemaal goed bezig. Wij zouden dat graag willen voorkomen. Wij hebben bij ons in de grensstreek al weinig politie en willen de politie die daar is, wel efficiënt kunnen inzetten. Het is niet de bedoeling dat de meldkamer er op goed geluk twee of drie auto's heen stuurt omdat daar niet goed gebeld kan worden. Dan lossen wij het probleem op de verkeerde manier op.

In het TNO-rapport staat op pagina 8 dat simloos bellen in het buitenland problemen kan opleveren en tot blokkeringen kan leiden. Misschien kan de Minister daar nog even op terugkomen.

De **voorzitter**: De Minister van Economische Zaken kan deze vraag beantwoorden.

Minister **Kamp**: Wij gaan in simloos bellen verder dan andere landen. In België of Duitsland kun je niet bellen met een telefoon zonder simkaart, maar in Nederland wel. Wij zijn daarin een stap verder gegaan. Die landen hebben besloten om dat niet te doen, maar dat probleem kunnen wij niet oplossen. Wij hebben het alleen voor onszelf zo goed mogelijk geregeld. Het is goed om ons te realiseren dat er juist in de grensstreek aandacht is voor versterking van de netwerken. In Dinkelland, waar Lattrop onder valt, worden er twee nieuwe masten bij geplaatst door Vodafone. In Winterswijk zet Vodafone drie nieuwe masten neer en in Hardenberg twee nieuwe masten en twee uitbreidingen. Dan heb ik het alleen nog maar over Vodafone. KPN en T-Mobile zijn ook actief bezig met verbeteringen. Ook aan de grens doen wij dus het optimale. Waar het niet goed is, zijn wij zeer beschikbaar om er met de gemeenten nog verder naar te kijken.

De **voorzitter**: Ik dank beide Ministers voor hun bijdrage in eerste termijn. Ik geef de Kamerleden twee minuten spreektijd in tweede termijn. Het mag natuurlijk ook korter.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Voorzitter. Dank voor de beantwoording in eerste termijn, met name ook voor de laatste toezegging. De Minister zegt dat de bereikbaarheid in de grensstreek al versterkt wordt en dat hij waar het niet goed gaat, beschikbaar is om met de gemeenten in gesprek te gaan. Dat doet het CDA goed.

Wij hebben de Minister verder horen zeggen dat hij samen met de providers gaat bekijken in hoeverre «Voice over LTE» sneller beschikbaar

kan komen. Natuurlijk vragen de klanten daarnaar, maar toch is het fijn dat de Minister daarover ook in gesprek gaat met de providers. Aan het eind van dit jaar of begin volgend jaar krijgen wij een update van de Minister waarin hij ingaat op de vraag hoe het staat met de drie aanbevelingen en in hoeverre de lokale knelpunten dan zijn opgelost. Wij zijn blij met die toezegging. Het is goed om te weten dat er verder contact met de buurlanden is geweest om de masten beter op elkaar af te stemmen. Waar er nog knelpunten zijn, staat de Minister open voor het gesprek. Voor alle mensen thuis en voor de mensen op de publieke tribune is dat heel belangrijk. Zij kunnen dit meenemen naar huis en als zij problemen ervaren, kunnen zij die doorgeven. De Minister heeft aangegeven dat het niet realistisch is om naar 100% te streven, omdat je met de technieken die er nu zijn geen 100% kunt halen. Wij zien dat ook, maar het is goed om te horen dat de Minister in ieder geval streeft naar alle mogelijke verbeteringen. Wij wilden vandaag graag horen dat dat de insteek van de Minister is, en niet: wij zijn in Nederland heel goed bezig, want wij hebben het allerbeste netwerk ter wereld, dus wij doen het al hartstikke goed en dat was het. Ik heb vandaag aan beide Ministers gemerkt dat zij verder willen gaan dan dat. Dat is een mooie conclusie.

Mevrouw **Kooiman** (SP): Voorzitter. Ik moest wel lachen toen Minister Kamp aangaf waarom hij ooit lid is geworden van de VVD. Dat is precies de reden waarom ik destijds gekozen heb voor de Socialistische Partij. Het eindeloze vertrouwen in de markt en het altijd maar op de marktwerking blijven leunen, wat de VVD doet, is niet waarom ik ooit voor de SP gekozen heb. Wij proberen altijd te luisteren naar de burgers. Dat is volgens mij ook de reden waarom de publieke tribune vandaag zo vol zit. De Minister zegt wel dat wij bijna 99% dekking hebben, maar hier zit het overige deel van de mensen, die ook willen kunnen leunen en steunen op die dekking. Dat is ook de reden waarom wij misschien eindeloos ambitieus en koppig zijn en het onderste uit de kan willen halen. Ik zou dus iets meer ambitie van de Minister willen. Hij zou zelf het initiatief moeten nemen om met gemeentes in gesprek te gaan om te bekijken hoe wij de dekking kunnen verbeteren. Ik heb begrepen dat er nog masten zijn waarvan je gebruik kunt maken, de C2000-masten, en dat operators ook wel willen, maar ik zou graag willen dat de Minister zelf wat meer het initiatief nam om in gesprek te gaan met gemeentes en burgemeesters die nu tegen dit probleem aanlopen. Zeker in vakantie-tijden staat de dekking daar soms extra onder druk. Wij krijgen nog een brief van de Minister, de brief waar mevrouw Mulder om gevraagd heeft. Ik zou graag willen dat hij daarin de laatste stand van zaken meeneemt. Ik wil dit heel graag op de voet kunnen blijven volgen.

De heer **De Liefde** (VVD): Voorzitter. Ik dank de bewindspersonen voor hun heldere antwoorden. Ik begin met een klein onderwerp dat ik in eerste termijn vergeten was. Ons bereikten signalen dat er weleens disputen zijn tussen provincies en gemeenten over het plaatsen van masten in natuurgebieden of beschermd gebied. Vanuit het veiligheidsoogpunt zou de mast gewoon geplaatst moeten worden, maar de provincies gooien de kont nog weleens tegen de krib en zeggen soms: het is een ecologisch beschermd gebied, dus daar mag geen mast komen. De vraag aan dit kabinet is wat dan voorrang krijgt, de veiligheid en bereikbaarheid van 112 of het broedgenot van een paar vogels. Ik kom nu op een volgend punt, waar ik heel blij mee ben. Het kabinet heeft bij monde van de Minister van Veiligheid en Justitie helder aangegeven dat er twee providers per C2000-mast mogen zijn. Ik houd het kabinet daar graag aan, want het huidige beleid is dat er twee antennesets in een mast mogen hangen. Die twee antennesets zijn vaak van één provider. Ik ben dus blij met het resultaat van dit algemeen overleg,

namelijk dat wij naar vier antennesets per C2000-mast gaan. Die toezegging neem ik dankbaar in ontvangst. Zoals een collega al zei, zijn er nog zo'n 300 lege masten. Dat zou snel geteld dus betekenen dat er zo'n 1.200 antennesets bij kunnen komen. Ik ben benieuwd welke mogelijkheden het kabinet ziet. Mij bereiken signalen dat overheden voor hun locaties, niet alleen voor C2000-masten, veelal hogere tarieven hanteren dan de marktтарieven. Kan het kabinet toezeggen dat het Rijk en de gemeenten niet alleen voor die C2000-masten, maar ook voor andere overheidslocaties marktconforme tarieven gaan hanteren? Ik vermoed dat dit de plaatsing van die vier antennesets per C2000-mast aanzienlijk zal versnellen.

Mevrouw **Oosenbrug** (PvdA): Voorzitter. Dank aan de bewindspersonen voor de heldere en duidelijke antwoorden en toelichtingen. Ik zit nog wel met het puntje van de bereikbaarheid op de snelweg. De Minister grijpt terug op de marktwerking, maar in dit geval gaat het om de werktelefoon van de Tweede Kamer. Dat zou betekenen dat alle Kamerleden over dat stukje snelweg moeten gaan rijden als zij geen verbinding hebben. Vervolgens zouden wij met zijn allen ergens bij de provider van de Kamer moeten gaan klagen. Misschien doet de marktwerking dan inderdaad zijn werk, maar ik vind dat te makkelijk. De oplossing lijkt mij heel simpel: je moet ervoor zorgen dat er wel dekking is. Ik merk dat er voor providers in sommige dunbevolkte gebieden wat minder marktwerkingsdrang is. Dat is ook logisch, want de grote bedragen worden verdiend in de dichtstbevolkte gebieden. Het gekke is bijvoorbeeld dat Zeeland niet uit dat TNO-onderzoek naar voren kwam, terwijl ik uit verschillende delen van Zeeland wel berichten krijg dat de dekking daar niet goed is. Die gebieden zullen dan net onder de 1,3% vallen. Dat klinkt alsof het heel weinig is, maar als het je overkomt, is het natuurlijk heel vervelend. Ik ben blij met de toezegging dat er een betere dialoog tussen lokale overheden en providers moet komen en dat hiervoor een oplossing moet worden bedacht. Ik geloof vaak wel in marktwerking, maar vaak ook niet en in dit geval toch wat minder. Wij hebben vanuit deze commissie heel duidelijk aangegeven waar onze zorg zit. Ik sluit mij dus aan bij de oproep om iets meer druk te zetten en om te bekijken hoe wij die laatste kleine gebieden kunnen ondersteunen, zodat uiteindelijk iedereen die goede dekking krijgt.

Minister **Kamp**: Voorzitter. Ik ga allereerst in op het punt van de heer De Liefde. Laten wij even bekijken hoe dat zit. Wij hebben masten in het C2000-netwerk. Het maakt voor de 112-dekking niet uit of er twee verschillende providers met beiden één antenne-installatie op een mast zitten, of één provider met twee antenne-installaties. Als je een noodoproep doet, maakt het namelijk niet uit waar je geabonneerd bent. Het gaat erom of er ergens een netwerk en een mast beschikbaar zijn. Dan kun je daar gebruik van maken. Ik heb wel goed begrepen wat de heer De Liefde zegt. Hij gaat ervan uit dat er per mast altijd twee providers met twee antenne-installaties kunnen zijn. Ik denk dat dat niet zo is. Het gaat om de fysieke mogelijkheid om gewicht in zo'n mast te hangen. Ik zal het punt van twee providers met elk twee antennes nog even nader bekijken en ik zal de Kamer daarover in detail informeren, maar de relevantie voor de 112-dekking is er niet vanwege wat ik net heb gezegd.

De heer **De Liefde** (VVD): Het wordt nu een beetje technisch, maar het maakt in die zin wel uit dat een antenneset zich richt op een bepaald geografisch gebied. Zoals de Minister weet, kun je de antennes in zo'n mast in alle richtingen ophangen, over de volledige 360 graden. Of de mogelijkheid om een antenne bij te plaatsen in een C2000-mast ook een kwalitatief betere dekking voor het geheel bewerkstelligt, hangt dus echt af van de vraag welke van de vier providers het betreft. In sommige gebieden overlappen de vier netwerken, terwijl er in andere gebieden

maar dekking van één netwerk is. Ik ben mij er zeer van bewust dat dit echt over het finetunen gaat, maar het ligt technisch dus iets ingewikkelder dan wat de Minister suggereert, namelijk dat 112 in orde zou zijn als er één antenne in zo'n mast hangt. Ik stel het zeer op prijs als de Minister en zijn collega van V en J de Kamer hierover nog nader kunnen informeren, met nadrukkelijk in het achterhoofd dat het zeer nuttig zou zijn als er meer antennes in de masten konden worden gehangen. Ik heb begrepen dat veel van de C2000-masten oersterk zijn en dat daar best nog wat bij gehangen kan worden.

Minister Kamp: Ik ben beschikbaar om samen met mijn collega van Veiligheid en Justitie de details op het punt van de C2000-masten met de Kamer te delen. Wij zullen daarop terugkomen.

De heer De Liefde gaf wederom blijk van zijn bezorgdheid over de flora en fauna. Wij delen die bezorgdheid en denken dat die in goede handen is bij de gemeenten. De gemeenten hebben de vrijheid om vergunningen te verlenen, maar dienen zich wel aan kaders te houden. Een kader kan ook door de provincie bepaald zijn. Naar wij weten hebben gemeenten voldoende mogelijkheden om masten te plaatsen waar dat nodig is. Mocht blijken dat daar toch een knelpunt zit, dat gemeenten iets willen wat niet op een andere manier opgelost kan worden en dat er een probleem is vanwege de betrokkenheid van de provincie, dan ben ik beschikbaar om in dezen te bemiddelen en om te bekijken of hiervoor een praktische oplossing gevonden kan worden.

Op de tarieven ben ik ingegaan. Ook ik heb de indruk dat er bij het Rijk hogere prijzen betaald moeten worden dan bij particulieren. Dat lijkt mij niet logisch. Vandaar dat wij dit onderzoek instellen. Ik krijg het in de maand mei en zal het heel goed lezen. Dan zal ik zien of er aanleiding is om ons gedrag aan te passen. Dit soort dingen zal ik ook meenemen in de rapportage over de stand van zaken die ik eind dit jaar, begin volgend jaar naar de Kamer stuur.

Mevrouw Oosenbrug sprak over de dekking in Zeeland. Wij zijn niet alleen op het TNO-onderzoek afgegaan, hoewel dat wel gekund had omdat het een heel goed onderzoek was. Wij hebben ook nog praktijkproeven laten doen door Agentschap Telecom. Als er ergens problemen zijn, of dat nu ergens aan de grens, op de Veluwe, op een Waddeneiland of in Zeeland is, gaan wij in gesprek met de gemeente die dit meldt. Wij stellen onze deskundigheid beschikbaar om die gemeente in staat te stellen om die dingen te doen die er uiteindelijk toe leiden dat ook daar de optimale situatie voor de burgers wordt bereikt. Ik heb gemerkt dat de operators daarvoor zeer beschikbaar zijn. Ik neem dit door mevrouw Oosenbrug meegegeven aandachtspunt dus mee.

Ik ga niet in discussie met mevrouw Kooiman over de marktwerking, want ik vrees dat wij het daarover toch niet eens worden. Zij vraagt mij om nog meer ambitie te hebben, maar daarvoor zie ik echt geen mogelijkheden. Ik vind het niet goed om als Rijk alles naar je toe te trekken. Misschien is het een beetje des SP's om alles te willen centraliseren en alles naar het Rijk toe te willen halen, maar ik neem de gemeenten graag ook heel serieus. Zij zijn heel goed in staat om dit soort dingen op te pakken en daarin het initiatief te nemen, zeker als operators en het Rijk zo bereidwillig zijn om hieraan mee te werken als nu het geval is.

Mevrouw Kooiman (SP): Ik denk dat er bij de SP altijd sprake is van ambitie. Misschien zijn wij wel een soort van rupsje-nooit-genoeg dat altijd blijft strijden om het onderste uit de kan te halen. Ik hoop dat bij deze Minister ook wat meer te horen. Ik vind een groot luisterend oor voor de burgemeesters die hiertegen aanlopen, wel op zijn plaats. Tijdens de hoorzitting hebben ze aangegeven dat ze tegen problemen aanlopen. Ik zou graag van deze Minister horen dat zij bij hem een luisterend oor vinden. Ik zou graag zien dat hij de ambitie toonde om zo goed mogelijk te

organiseren dat ook die gemeentes een normale dekking krijgen, net als de rest van het land.

Minister **Kamp**: Ik heb grote oren en wil die graag gebruiken om naar de burgemeesters te luisteren en om te horen op welke manier wij kunnen bijdragen aan het bereiken van de optimale situatie. Ik sta dus zeer open voor de initiatieven van gemeenten en burgemeesters. Mevrouw Mulder heeft een aantal dingen die ik gezegd heb, op haar eigen manier samengevat en aangescherpt. Daarvoor heb ik altijd erg veel waardering. Ik houd het graag bij de formuleringen die ik zelf heb gekozen.

De **voorzitter**: Ik kijk even of de Minister van Veiligheid en Justitie hieraan nog iets toe te voegen heeft.

Minister **Van der Steur**: Voorzitter. Ik ben u nog een exegetische schuldig over de reden waarom ik lid ben geworden van de VVD. Dat had te maken met de krakersrellen en de kroningsrellen. Gek genoeg ben ik ook niet bij de SP uitgekomen. Dat was ik ook niet van plan, al was het alleen maar omdat realisme en praktisch denken soms de boventoon moeten voeren. Ik wil nog even onderstrepen dat ik graag meewerk aan de brief over het gebruik van de C2000-masten die collega Kamp heeft toegezegd. Ik zeg de heer De Liefde alvast dat daarin in ieder geval één zin zal komen te staan, namelijk dat op geen enkele wijze ook maar enig risico wordt genomen ten aanzien van de functionaliteit van die masten en de dekking van C2000. Hoe het ook zij en hoeveel providers of operators er ook maximaal of minimaal op die masten zouden komen, het is allemaal prima, maar de grens ligt voor mij bij het feit dat C2000 moet functioneren. Dat zal ook in de brief staan.

De heer **De Liefde** (VVD): Daarvoor heb ik alle begrip, maar de ontwikkelde normen zijn al enkele jaren oud en de techniek op dit gebied is sindsdien gelukkig al aardig voortgeschreden. Ik zie graag uit naar de nieuwe kijk op die normen.

De **voorzitter**: Daarmee zijn wij aan het einde van dit algemeen overleg gekomen. Ik heb twee toezeggingen genoteerd. Ik vraag de leden en de bewindspersonen om even goed met mij mee te luisteren.

- De Minister van Economische Zaken stuurt de Kamer aan het eind van dit jaar, en anders uiterlijk begin 2016, een stand-van-zakenbrief over de mobiele bereikbaarheid van 112. Ik heb de formulering maar zo algemeen mogelijk gehouden. Aan deze brief zijn verschillende componenten toegevoegd, die allemaal in het verslag terugkomen.
- De Ministers van Economische Zaken en Veiligheid en Justitie informeren de Kamer over het bijplaatsen van antennesets in C2000-masten.

Wanneer kunnen wij die laatste brief tegemoet zien?

Minister **Kamp**: In de maand mei.

De **voorzitter**: Dat is heel vlot. Hartelijk dank.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Is dat de stand-van-zakenbrief of een andere brief?

De **voorzitter**: Dat is een andere brief.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA): Heb ik goed beluisterd dat de Minister in gesprek gaat met de providers over bellen via 4G?

De **voorzitter**: Ja, dat hebt u goed beluisterd. Meestal noteren wij alleen de brieven als conclusies, maar deze conclusie is verder niet weersproken. Wij zien dit dus vanzelf terugkomen.
Ik dank beide Ministers en hun ambtenaren. Ik dank ook het publiek voor zijn aanwezigheid bij dit algemeen overleg.

Sluiting 14.19 uur.